

73. Прочитайте. Чи є серед ваших знайомих людина, яка відповідає названим у тексті вимогам?

Щоб навчатися гарно спілкуватися, насамперед треба стати людиною, якій є що сказати. А стати такою людиною ти зможеш лише тоді, коли будеш постійно стежити за всім, що діється навколо, регулярно читати пресу, тижневики, спеціальну літературу, стежити за цікавими передачами по радіо й телебаченню, час від часу дивитися наукові, технічні та інші фільми, брати участь у дискусіях і взагалі використовуватимеш будь-яку нагоду, щоб розширити свій кругозір.

Слід пам'ятати: сучасну людину заповнює такий обсяг цікавої інформації, що ніхто не зацікавить її, не сказавши щось таке, що справді варте уваги. У порівнянні із засобами масової інформації бесіда, лекція чи доповідь мають свої переваги — це можливість встановлення між лектором і слухачами особистого контакту (*За І. Томаном*).

- Телебачення та Інтернет надають можливість слухати виступи багатьох суспільних діячів: політиків, митців. Складіть рейтинг із п'яти осіб, виступи яких вас зацікавили — змістом і формою.
- Чи завжди збігаються поняття *цікавий співрозмовник* і *приємний співрозмовник*? Поясніть.
- Як ви розумієте античний афоризм: *Ми слухаємо не промову, а людину, яка промовляє?*
- Які риси властиві особистості гарного мовця — цікавого співрозмовника?

Рисами успішного мовця вважають:

- *чарівність* — спроможність бути самим собою, виражати власну індивідуальність, нікого не наслідуючи й не повторюючи;
- *артистизм* — здатність спілкуватися захоплено, творчо, натхненно;
- *упевненість у собі* — усвідомлення своїх можливостей, уміння захопити своїми думками й почуттями, переконати;
- *щирість* — відвертість, безкорисливість, сердечна теплота, привітність, правдивість у вираженні думок і почуттів;
- *обізнаність* — ознайомленість із темою спілкування, загальна ерудованість;

- *об'єктивність* — безсторонність, неупередженість, урахування протилежних думок і оцінок, чесність;
- *доброзичливість* — приязне та прихильне ставлення до співрозмовника, бажання бути йому корисним.

74. Попрацюйте в групах. Складіть список-рейтинг рис сучасного підлітка, якого ви вважаєте гарним співрозмовником.

- Які з визначених вами рис співрозмовника ви хотіли б розвинути в собі? У який спосіб це можна зробити?
- Складіть і розіграйте діалог, який міг би відбутися між вами і вашим улюбленим музикантом (улюбленою спортсменкою, акторкою). Намагайтеся виявляти риси, зазначені в складеному вами переліку.

79. Прочитайте. Зміст прочитаного викладіть у формі таблиці або схеми.

Велике значення має мовлення оратора, ось його основні якості.

Правильність виявляється в неухильному дотриманні норм літературної мови (лексичних, орфоепічних, орфографічних, граматичних).

Виразність — передовсім завдяки цій якості здійснюється вплив на емоції та почуття слухачів.

Ясність забезпечує адекватне розуміння сказаного, не напружуючи слухача при сприйнятті виступу.

Точність виявляється у використанні слів відповідно до їх лексичних значень. Уживання слів у переносному значенні має бути доцільним і майстерним.

Стислість — якість мовлення, яка виявляється у філігранно влучному й ощадливому доборі мовних засобів для вираження думки, передавання почуттів. Багатослів'я відволікає, дратує, зводить спілкування до демагогії, зайвого й недоцільного пафосу, чим дискредитує і промовця, і саме слово.

Доцільність — це особлива організація мовних засобів, яка забезпечує відповідність мовлення меті та умовам спілкування. Як жодна інша, ця якість навчає ефективно керувати поведінкою аудиторії.

Кожна з названих комунікативних якостей мовлення обов'язкова для продуктивного та приємного спілкування (*З підручника*).

- З'ясуйте лексичне значення слів *демагогія* та *пафос* за Словничком термінів.

75. Підготуйтеся до трихвилинного виступу в класі на одну з тем.

«Якого співрозмовника я хотів би бачити серед своїх друзів».

Завдання: в основу тексту виступу покладіть протиставлення, дібравши антоніми до слів *чарівність, артистизм, упевненість у собі, щирість, обізнаність, об'єктивність, доброзичливість*.

«Які риси приємного співрозмовника я хотів би в собі виховати».

Завдання: використайте в тексті виступу синонімічні ряди, дібравши синоніми до слів *відвертий, чемний, тактовний, дотепний, поблажливий*.